

A mester és az ő tanítványa

Gyötrődő, mély az az érzés, talán csak a reménytelen szerelemhez hasonlítható, amely a diákot emberi ideáljához, a nagy tanítóhoz fűzi. A férfhoz, akihez felnőni szeretne, akit annyira maga fölött valónak lát, hogy mellette saját kicsinysége szinte elviselhetetlenül nyomasztó teher. Mégis, éppen azért, mert szinte összeropantja a fölémagasodó súly, folyton bizonyítani akar. Megmutatni a bálványnak, hogy nem pazarolja méltatlanra az idejét. Igazolni minden áron, hogy a tanítvány egyszer majd méltóvá lesz mesteréhez. Eörsi István Interjú – a kommunista filozófussal című kamaradarabjában, amelyet a Játékszínen mutattak be, a mester Lukács György, és az ő tanítványa maga a szerző. Arra keres választ, hogyan volt lehetséges, hogy egy ilyen kaliberű gondolkodó, a lukácsi életmű megalkotója, élete végéig kitartott a marxizmus, a szocializmus mellett?

Sorra veszik az életút állomásait a gyermektől, aki gyűlölte anyját, az első szerelmen át, akiről lemondott, a világháború elítéléséig. Majd jön a Tanácsköztársaság, és a „bűn”, ahogyan a katonák megtizedelésére kiadott parancsot nevezik. Emigráció, a moszkvai évek, és '45 után ismét Ma-

gyarország... A rajongó nem fogadja el az egyetlen magyarázatot, melyet Lukács ad: a következetesség parancsát, melynek szavára a hol kommunistasága miatt, hol elvtársai által három határon át üldözött ember kitarzott a pártja mellett. Az interjúkészítő végig egy szóra vár, Damaszkuszt emlegeti, de Lukács elvtárs – ahogyan szólítja – rendíthetetlen, mint márvány síremléke.

Gábor Miklós tökéletesen adja vissza a csak önmagára figyelő, saját múltját felidéző filozófust, aki a lelkes tanítványban mint egy élő tükörben csupán a reflexió tárgyát látja. Koltay Róbert alkatától kicsit messze áll a tanítvány ellentmondásos, önkínzó érzélemléke. A darabban szerepel Lukács életének három meghatározó nőalakja is, az Interjú mégis tipikusan kétszemélyes előadás. Ez a fajta mester–tanítvány viszony végtelenül személyes, mondhatnám szinte magánügy, annyira, hogy Babarczy László rendező minden igyekezete ellenére nehezen jön át a rivaldán. Ifj. Rajk László díszlete az átalakítható ravattal és a szobortalapzatszerű márvány síremlékkal jó keretet ad a múltidézésnek.

ser